

Inserati se sprejemajo in velja
tristopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se
cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, ne frankovana
pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravišstvo
(administracija) in ekspedicija na
Starem trgu h. št. 16.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. —
za pol leta . . . 5 " —
za četrt leta . . . 2 " —

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na stolnem trgu
hiš. št. 284.

Izhaja potrikrat na teden in sicer
v torek, četrtek in saboto.

Ali hinavci ali bedaki.

Voltaire, kteremu bi „Sl. Narod“ prirekel:
stari lisjak, saj ima polno zalogo psovek in
priimkov, je enkrat zasel Pegaza, vzletel je kot
orel pod oblake, gledal je svet in vrele so mu
iz kipečega srca besede:

„Vse oznanjuje, da je jeden, večni Bog,
kojega ni moči razumeti, kojega ni moči tajiti;
glas vesoljstva oznanjuje njegovo moč, in glas
naših src pravi, da ga moramo moliti.“*)

Kako lepe besede! Kako pobožen je bil
Voltaire! Ko je pel to pesem, gotovo je ko-
prneče oči obračal proti Vsevladarju, in nje-
gova duša se je topila v morju molitve in bla-
ženosti. Pa kako čuden, kako različen je konec
Voltairejeve himne! „Ko enkrat zatremo Je-
zuíte, bodemo imeli lahko igro zoper ostudno“
t. j. katoliško cerkev.***) Mesto z „Genitori
genitoque“, sklene svoj slavojev z „Ecrasez l'
Infame!“, „Uničite ostudno — katoliško cerkev!“

Kako čuden je Voltaire! Iz početka pravi,
da je Bog, kojega moramo moliti: k sklepu pa
zahteva, da se mora zatreti cerkev, ki ljudem
oznanjuje Boga in jih uči moliti ga. Kako bi
se dal razjasniti začetek in konec Voltairiade?
Poskusimo!

Le dvoje je mogoče; ali je „Tout an-
nonce . . .“ Voltaire mislil v resnici, ali ne.
Če tega ni mislil v resnici, je bil hinavec;
ker kdor drugače misli in drugače piše, je hi-

*) Tout annonce d'un Dieu l'éternelle existence:
On ne peut le comprendre, on ne peut l'ignorer,
La voix de l'univers annonce sa puissance,
Et la voix de nos cœurs dit, qu'il faut l'adorer.

**) Une fois que nous aurons détruit les
Jésuites, nous aurons beau jeu contre l'Infame.“

navec, farizej, licemerec, ali pokritec. Če je
pa mislil v resnici, je bil pa bedak. Kajti, če
je po njegovih mislih Bog, kojega je treba
moliti, bilo bi od njega umno in pametno, da
bi bil spoštoval tisto cerkev, ktero je Bog po-
stavil kot svojo zastopnico na zemlji. Ali ni
to bedastoča pripoznati Boga, ob enem pa za-
tirati in pokončevati Božji ustav, Božjo cerkev!?

„Si parva licet componere magnis“, pre-
stopimo zdaj k našim mladičem, ki so Voltai-
reju zlezli v srce in v glavo, moremo za go-
tovo vedeti, ali so hinavci ali bedaki. Ali veste,
kaj je „Narodiada“? To je pesem, v kateri ni
sicer „drekanja“, kakor bi rekel Prešeren; vendar
je pa v nji veliko hribovske surovosti in po-
uličnega psovanja. Lansko leto je imela 299
strof, ali števil. V nji ni vzletnega pesniškega
duha, kakor v Voltairejevih pesmih, zato poje
o Bogu veliko prozaičnejše: „Positive vere
se ne dotikamo.“ (št. 185.) — „Vera mora
biti. Vere nihče ne jemlje. Tudi gospodov du-
hovnikov, fajmošter in kaplanov mi ne sovra-
žimo. Bog obvaruj! Ti gospodje oznanjujejo
Kristusovo vero ljubezni in sprave. V cerkvi,
kadar od sv. evangelija govore, jih poslušajmo.“
(štev. 210).

Ves respekt pred pevci slavne „Narodiade!“
Kako vero imajo! Kako se z vsemi štirimi
brani zoper tiste, ki se jim predrzno očitati
zaničevanje, izpodkopavanje vere! Spoznajo
potrebo njeno, duhovnov ne sovražijo, ampak
še vskliknejo: poslušajmo jih! Človek bi mi-
slil, da naši mladiči brusijo kose in meče, da
se vadijo v orožju za sveti boj, za boj zoper
bogotajce, ki s smelo roko ljudem vero pulijo
iz srca; človek bi mislil, da oestro spičijo pe-
resa in jih nevstrašno vodijo zoper neverne

blatoplaze. Menil bi kdo, da mladiči pred du-
hovni padajo na kolena in jih prosijo blago-
slova, kakor sv. Anton; da so vedno priprav-
ljeni slabosti duhovnov zakriti z vlastnim plaš-
čem, kakor cesar Konstantin V., menil bi kdo
da jih ni moči spraviti iz cerkve.

Pa kako čuden je „Narodiadi“ sklep! Dr.
Zarnik*) na visokih berglah stoji se zaletuje
zoper papežovo nezmotljivost, največjo glupost
jezuitov. (št. 191.) Herman je postal „čisti“
klerikalec, zato so mladiči nanj zagnali pe-
klensko vpitje, ko je dejal, da se ima podreti
celi svet. (št. 154.) Duhovni so brezdomovinci,
črnosuknjari, fanatikarji, klepčepalci (št. 154.).
Črez program: „Vse za vero in domovino“
so izrekli anatema, ker je v njem „vera“, (št.
161). Ljudje ki pri nas niso vere izbacili
iz programa, dobili so lepo pomenljivo ime:
„duševni evnuhi“. (št. 182). Vasovanje je už-
ivanje prate, (št. 171). Na svojo zastavo so z
debelimi črkami zapisali: „Liberalizem!“ in
pred vsem svetom prisegajo, da so odločni li-
beralci, po vsem enaki nemškimi liberalcem,
ali naravnost po domače rečeno, da imajo tako
vero, kakor psički in prešički, (št. 178). „Z
delom in pogumom bomo vrgli celo črno gardo
v kot, kamor so jo potisnili že drugi narodi
zdavnej.“ (št. 252). — — — Te krasne kitice
sem samo iz polovice lanske „Narodiade“ nabral,
kar jih je pa v drugi polovici in v letošnjem te-
čaju, teh še nesem paperkoval, tolažim se pa

*) Dr. Zarnik nezmotljivost napada, češ, da
je en papež red jezuitov odpravil, eden pa odobril
in potrdil. Sancta simplicitas! G. doktor, šen-
brano s'e učeni! Izvrstna knjižica dr. Čebaška
o papeževi nezmotljivosti Vam ne bi škodovala,
ka-li? Pis.

Podlistek.

Kaj se vidi po Dunaju?

(Izv. dop.)

I.

Stopi na dunajske ulice, kak šum in hrum
ti vdari na uho! Po trdem tlaku drdrajo vozovi,
cepetajo konji, drenjajo se ljudje, kriče vozniki,
vse vrvi in drvi na desno, na levo, kakor o
splošnem ljudskem preseljevanju. Tam drči
ponosna kočija, tu škripa težko naloženi voz,
tamo razbijajo tla prekrasni konjiči, a tu šklem-
peta revno fjakarsko kljuse — našopirjene
gospé in gospodičine, pa uboge beračice, ime-
nitni gospodje, pa raztrgani delalski pobje,
vojak, duhoven, frančiškan, kapucin: vse se v
enem gnjete in meša.

A kaj je tamo? Obila množica se tlači in
gleda in smeja; komaj odide eden, že pristo-
pijo trije namesto njega. Kaj je tako zani-
miva? Poglejva! A, razložba podob je tu! Slike
sem od nekaj rad gledal, posebno umetne;

vsaj slikar očara človeško srce, povzdigne ga
iz navadno suboparnega življenja do svojega
ideala, vzbudi in vname ga za lepo misel, ktero
je vdihnil v podobo v popolni čistoti in vzvi-
šenosti. Človek gleda vzvišeno misel vltito v
podobo, prsa se mu širi, srce se mu vname,
sklep je storjen: po idealu koprniti, vresničiti
ga v sebi, vresničiti ga v družih. Da, prava
umetnost pripomore, da se vzbudi, vzrašča in
vtrjuje v človeškem srcu ljubezen do čednosti,
do delovanja, stud do nasprotnih nečednosti,
do malomarnosti.

Tedaj pogledjva podobo! Kakor zablistne
strela po nočni tmini, tako drvi iz nebeških
visočin žarna, junaška podoba, blisk ji šviga
iz oči, v roki se sveti ognjeni meč, tmine beže,
na tla so popadale sovražne moči, z nogami
jih teptá nebeški, zmagovalni junak. Toda
kake podobe se vijejo in leže podrti na tleh?

Sprejaj je Napoleon III., dalječ proč mu
je odletela cesarska krona, pod njim se zvija
sinko njegov in na levi, oj! ali vidim prav? —
na tleh leži — Pij IX. s svojimi pismi v rokah;
na desni ležita dva duhovna, eden jezuit, vsaj
to pomenja široki klobuk na glavi in drugi z

biretom, ki srdito maha z molekom po zmago-
slavnem junaku? Ne vem, kdo je to?

Ha! kaj naj pomenja ta prizor? Glej na-
pis: „Der deutsche h. Michel, gewidmet dem
deutschen Volke“. . . . Zdaj mi je jasno! O,
kako sem se zmotil! Že sem se radoval, mi-
sleč, videti kaj v resnici lepega, vzornega;
toda strast, krivica in laž — to ni lepo! Naj
bodo podobe še tako krasne, naj bo moč in
dejanje in ogenj vltito v sliko, da se res oko
pase in srce nekako vzplameti, duh se mora s
studom obrniti proč od tega blišča, ako se
povečuje strast, krivica in laž.

Povej mi, ali ni strast vdihnili teh podob?
Nemška ošabnost z nogami mandra nesrečno
Francijo, ker v Napoleonu je slikar predočil
leto 1870, v katerem je hotel oholi Bismark
spraviti Francijo na beraško palico. Ali ni
strast vdihnili teh podob? Z nogami tepta
Pija, jezuita in družega duhovna, to je strast
zoper katoliško cerkev, ktera naj bi se zgubila
pred moderno državo, zgrudila se na tla, bila
njena jetnica ter vživala le toliko zraka, le
toliko svobode, kolikor in kakor dolgo bi ji
milostno dovolila mogočna država. Vse, svoj

s to nadejo, da jih bodem zbiral vsak čas in ob priliki priobčeval čitateljem „Slovenčevim.“ Kako so pa mladiči jezike — ne peresa — brusili nad sv. vero in jo s čekani poprijeli in vlekli v svoje stanovanje v blato, o tem še molči zgodovina. Kako so duhovne okidavali z blatom opravljanja, obrekovanja, kazali jih ljudem kot škodljivo gobo na človeštvem telesu, in jih gerdo gledali, kakor „levi“ razbojnik, tudi o tem še ni pisala zgodovina. Tako hodi neki mladič — po pameti, a starec po letih od hiše do hiše, napada ljudi „stare“ vere, in glasa „novo“ vero. Čitalo se je tudi, da je mladičem obhajanje bolnikov — farska komedija. Po vsi pravici bi se na mladiče dale obrniti besede prvaka slovanskih pesnikov, Mickiewicza, koje je pel v prekrasnem umotvoru: „Pan Tadeusz“:

„— raptem paniczyki obce z cudzych krajów W, targneli do nas horda gorsza od Nogajów, Prześladowac w ojczyźnie Boga, przodków wiare,

Prava i obyczaje, nawet suknie stare.“*)

Zdaj pa vzemimo v roke različna početja mladičev, in pridemo do sklepa, da so mladiči ali hinavci ali bedaki.

Mladi pravijo, da je Bog, da je vera potrebna, da duhovni, kadar oznanjujejo Kriščevo nauk se morajo poslušati: kasneje pa celo baterijo grobega streljiva obračajo v vero, v duhovne. Kako se to strinja? Dva pota sta mogoča: ali so njih besede o veri, o potrebi vere, o spoštovanju in poslušanju duhovnov, v resnici mišljene, ali ne. Če niso v resnici mišljene, so mladiči hinavci, farizeji; če so pa mišljene v resnici, so bedaki. Ali mar ni to piramidalna bedastoča govoriti o Bogu, kojega je treba moliti, ob enem pa zasmehovati molitev, roženkranc in litanije?! Ali ni to bedastoča govoriti o potrebi vere: ob enem se pa kruljevo zaletovati v verske članke, v Božje zapovedi? Ali ni to bedastoča, duhovne kot Božje namestnike pripoznavati, koje je treba poslušati: ob enem pa „črno gardo“ uganjati v kot?! Ali mladiči mislijo, da se Bog časti z zasmehovanjem Božjih zapovedi? ali mislijo Božje namestnike spoštovati s tem, da jih okidavajo z blatom, kažejo jih ljudstvu: „Ecce homo!“ „Ali so to ljudje!“ in jih s koli

*) „— naglo so gospodiči v obče iz tujih krajev pridrli k nam kot horda hujša od Nogajev, preganjajoči v domovini Boga, prednikov vero, prava in običaje, še celo suknje stare.“

sveti nauk, svoje pravice, svoje oblasti, svojo vest, vse svoje bitje in vžitje naj bi temu novemu bogu na čast vrgla od sebe in le njemu služila, ne pa Stvarniku nebes in zemlje!

In ali se ne poveljuje tu najgrša krivica? Katoliška cerkev je svobodo živela v Nemčiji, vso Nemčijo je objemala v svojem maternem naročju; Luter je med sinove ene matere vrgel plamen razpora, množica sinov se je izneverila tužni majki; sklenil se je mir avgsburški, westfalski, v tem miru se je cerkev v javnih aktih slovesno pripoznala, pripoznala z vsemi pravici, v popolnem njenem vstrojstvu. To pripoznanje se je večkrat ponavljalo; v kratkem rečeno, katoliška cerkev je imela sveto pravico v Nemčiji živeti. Kar pride „der deutsche h. Michel“, z enim mahom jo hoče vničiti, odtrgati od Rima, vzeti škofom vso oblast; zato proč z jezuiti, zato morajo biti semenišča državne šole, da si ondi država odredi svoje kreature, zato morajo škofje na državno povelje duhovne postavljati, predstavljati in odstavljanje. Več ne veljajo cerkvene zapovedi, ampak edino le zapovedi „des deutschen h. Michel“. A gorje mu, kdor se ustavlja, kdor

uganjajo v kot? Kje je um? Kje je pamet? Kje logika?!

Sklep: Če mladiči nimajo vere, pa se vendar štulijo, kakor da bi jo imeli, so hinavci. Če pa imajo vero, pa ob enem trdijo, da imajo vero tako, kakoršno imajo tisti, ki nimajo nobene (glej st. 178): so pa bedaki, ker trdijo nemogočost. Ali je po katerih pravilih logike mogoče: da ob enem verujem in ne verujem v Boga?!

Staroslovenci si ne upamo približati se k mladičem, da bi jim obisti in srca preiskali ter določili, ali so hinavci ali bedaki. Da se pa to važno vprašanje reši od kompetentne strani, zato pozivam mladiče, naj se sami izpovedajo, kaj so.

K a u l u s.

Razlagova sodba o „Slov. Narodu.“ (Izv. dopis.)

Gosp. Razlag razpošilja svojim osebnim znancem na Štajarskem vabila za duševno podporo „Slov. Nar.“ „Več mislečih rodoljubov, pravi, se nas je zbralo, da bomo celi mesec pisali objektivno v duhu prostega rodoljubja, in jaz sem obečal prezlačno namestovati glavnega vrednika, za mesec avgust. Za ta čas so vsi radikalni elementi odstranjeni in po preteku mesca hočemo rojakom pokazati vzor slovenskega političnega časnika za zgled.“ Radovedno očeivali smo prve liste mesca avgusta. Ali g. Razlag nam dnes oznanjuje, da se Jurčičev odpust 14 dni pozneje počne in zato še je zmiraj v listu poprejšna surovost; v kratkem bo prej drugače. Vederemo! Na toliko Vas, gosp. Razlag, že zdaj osigurati zamoremo, da bodo „mirno misleči vseh stanov“ se še le takrat najdlji, ko „Sl. N.“ prestane biti Jurčičevo neotesano glasilo, in ko ne bo „verfassungstreu in hyperliberal — angehaucht.“

Politični pregled. Avstrijske dežele.

V Ljubljani 10. avgusta.

Česki listi poročajo, da se bode Mac Mahon z našim cesarjem sošel v Brandižu, kjer so že 6 sob za-nj najeli. Pruskim, pa tudi našim nemško-liberalnim listom se ta novica ne zdi verjetna, kajti najrajši bi imeli, da Avstrija in Francija ostanete vsaka za-se,

ker bi niji potem veliko ložej pohrustali. Ker pa pruski listi čedalje nesramniše hujskajo zoper Francosko in tudi Avstrijo, kadar le morejo, kako debelo zasolje, ni neverjetno, da se že zdaj vladarja o nekterih rečeh dogovorita, kar bi bilo tem važniši, ker ste se Avstrija in Rusija zopet sprijaznili. „Politik“ smatra to sprijaznenje kot najvažnejši uspeh v življenju Andrassijevem. „Avstrija, pravi, zamore svojo samostalnost doseči le v prijaznosti z Rusko, v čudno prijateljskih objemih Nemčije pa mora poginiti. Že danes vidimo, da prosteje diha, da-si se je v novem prijateljstvu še komaj ogrela. Mogočna slovanska država Romanovska Habsburgcem ni bila nikdar nevarna; Hohenzollersko nemško kraljestvo pa jih je z majhnimi prejemljeji vedno napadalo in prave prijaznosti do njih nikdar ni imelo. Mi privoščimo Andrassiju del nad tem vspehom, ki se bode pa dejansko le ohranil, če bode vnanja politika v soglasju z notranjo. Vnanje biti prijatelj Ruske, v notranje pa Slovane pritiskati na steno, to se nam zdi tako neumno, da bi ruskim diplomatom morali prisojevati neopravičeno kratkovidnost, ako bi hoteli misliti, da so v Petrogradu to podlago prijateljstva čisto prezrli. Ruska bi sama sebe slabila, če bi svojo moralno moč hotela obračati v zatiranje slovanskega življa na korist nemški ideji.“

Pri volitvi za deželni zbor moravski v brnskem okraju so se bili glasovi med grofom Belkredijem, dr. Kusijem in vstavovrnim kandidatom Danovski-jem tako razcepili, da je bilo treba ožje volitve med Kusijem in Panovskijem. Izvoljen je dr. Kussy z 238 glasovi. Panovsky jih je dobil 123.

Novoizvoljeni srbski patrijarh Ivačkovič se je cesarju že priporočil v potrjenje. Ker je pred nekaj dnevi bil imenovan za tajnega svetovalca, ni dvoma, da bode tudi njegova volitev za patrijarha potrjena.

Vnanje države.

Francoska narodna skupščina je 5. t. m. imela zadnjo sejo, potem pa do 30. t. m. prenehala. — Vlada je prepovedala poulično prodajo lista „Journal de Havre“ zaradi nekega razžaljivega članka o avstrijski cesarici. Kadar se povrne iz toplic, bode Mac Mahon prišel jo v Havre pozdravit. Ker se govori, da cesar sam gre po njo na Angležko, bi

cerkev pa je na novo vzcvetela. Kaj je delal Ludovik Bavarski? a padel je, cerkev pa stoji. Enako pot hodi tudi sedanji „deutscher h. Michel“, padel bo, cerkev pa bo stala očiščena, kakor nevesta v vsi krasoti. Vrata peklenska je ne bodo zmagala! Vnanji viharji so še dobri, da odpadejo gnjila jabelka, nevredni udje in se nasprotno značaji vzredé in ojeklené, kar se sedaj godí tudi na Nemškem.

Tedaj strast, krivica, laž je v podobi idealizirana. In radovednim gledalcem to dopada, kako se posmehujejo, kako se veselé! Se vé, strast rodi strast in iz strasti natorno sledí krivica, posilstvo, laž; da se le strast nasiti in napije, pa je dobro! Čuti se še bolj vna-mejo, odpor zoper katoliško cerkev se še bolj globoko zajé v srcé, zmota praznuje v posameznih novo zmago. Tako se zlorabi umetnost!

Bože dragi! Pojdiva proč od tega prizora! Le poglejva še, ktera nesrečna roka je naredila to podobo? Zapisano je: „von Kaulbach“. To mi je dosti! To je oni mož, ktere-ga srce je gorelo sovraštva do katoliške cerkve, in to sovraštvo mu je vodilo roko!

ne proda svoje vesti, kdor se ne uklanja posilniku: ječe se polnijo s škofi in duhovni, kateri hočejo braniti prostost cerkve in ž njo prostost državlansko! Premagala je sicer vnanja sila, da-si moč moralna ni še ulomljena; in to vnanjo silovito zmago, zmago krivice nad pravico, to poveljuje ta podoba!

O umetnost, kako se moraš ponižati, kako grdim namenom moraš hlapčevati! Ne smeš več vnmati za resnico, za dušno veličanost, ampak vzbujati moraš srca za oholost, za nizko strast, poveljevat moraš krutost in posilstvo!

Pa še laž je v podobi vtisnjena. Kaj, cerkev je zmagana? Ko bo naslednik Petrov odobril načela brezbožne, moderne države, ko bodo škofje enako Judežu izdali cerkev pruskemu Pilatu, takrat bo cerkev zmagana. Dokler pa sv. oče oporekajo, dokler škofje raji sami verige nosijo, kakor bi pomagali v verige vkovati cerkev, tako dolgo cerkev ni zmagana, tako dolgo ima moralno moč na svoji strani. Tudi Hohenstaufi, ti velikanski možje, so pappeže preganjali, škofo zapirali, močno vihteli meč krute sile, toda Hohenstaufi so padli,

utegnila Franc Jožef in Mac Mahon tam skupaj zadeti. Tako poroča „Gaz. de France“, kateri pa „N. fr. Presse“ oporeka, da se ima po prvotni določbi cesarica nazaj vrniti skozi Ostende, ne pa čez Havre. Se vé, da naši liberalci bi radi videli, da bi si Avstrija in Francija zobé kazali.

Španjski republikanski minister Ulloa je zastopnikom pri vnanjih državah poslal pismo, v katerem toži čez divjost Karlistovskega vojskovanja in čez ostudnosti v Cuenci. Že zadnjič smo poročali, da je vse, kar se o tem po časnikih poroča, skoz in skoz zlagano. Karlisti pa vrlo napredujejo in so si zopet nekaj krajev priborili. — Pariški listi pišejo, da je Nemška svojim poslancem neki naznaila, da sedaj je čas pripoznati španjsko republiko.

Na **Laškem** internacionalci rogovilijo in so jih v Rimini in v Bolognji nekaj zaprli. — „Unitá Naz.“ od 3. t. m. poroča, da avstrijski cesar na jesen za gotovo obišče laškega kralja.

Angleški parlament je bil 7. t. m. sklenjen. Prestolni govor omenja prijaznosti z vnanjimi državami ter pravi, da si bode Angleška tudi za naprej prizadevala za ohranjenje miru. Boj na Španjskem obžaluje in željno pričakuje povrnitve reda in miru, kar se bode tem hitreje zgodilo, če se čisto nič ne vtikajo v notranje zadeve neodvisne dežele. „N. fr. Pr.“ je to strašno zbadlo, ker ona bi rada videla, da bi vse države Serranu na pomoč hitele zoper — Karliste.

— Za **srbsko** skupščino se bodo volitve vršile konec tega meseca; zborovanje pa se prične 20. septembra; posebno važni bodo predlogi učnega ministra.

Ruski dosednji poslanec na Angleškem, grof Brunnov se poda po 56letnislужbi zaradi starosti in bolehnosti v pokoj. Car mu je pri ti priliki pisal jako prijazno pismo, v katerem obžaluje odstop tako izvrstnega diplomata. Na njegovo mesto pride grof Šuvaloff.

Izvirni dopisi.

Iz Dolenjskega, 8. avg. (Ceste.)

Na novomeško-krški cesti smo zapazili nekaj nenavadnega, namesto z drobnim peskom, kakor drugod, videli smo jo ob kraji nadelano z blatno ilovko, da zlasti o deževji skoro ni moč ogniti se, razun če se ti zljubi zahajati v mastno žlabodro. Na moje vprašanje, zakaj ljudje to delajo, mi nekdo odgovori: „Ker se bo moralo to nasutje zaradi obilne po cesti rasteče trave prihodnje leto zopet izkopati; kaj pa bi bilo sicer drugo leto kopati, in kje bi bil zaslužek, če bi se že prejšnje leto ne poskrbelo za to? Tudi je izkopana zemlja s travo in cestnim blatom pomešana dober gnoj in se lahko proda“. Bi-li ne bilo potrebno, da se tudi pri nas cesta ob kraju posuje z drobnim kamenjem, kakor se menda godí povsod, razun pri nas na Dolenjskem? Potem ne bi bilo treba nepotrebnim kopačem toliko goldinarčkov plačevati, zlasti če bi se dovolilo, da naj se trava ob kraju popase.

Iz Trsta, 8. avgusta. (Sklep šolskega leta.) Zadnji dan julija končale so se tržaške šole in sicer mestne ljudske, kakor je že nekaj let v navadi, brez službe božje, srednje pa in c. k. normalka z navadno sv. mašo. Ker so šolska darila postavno odpravljena, in ker ministerstvo na zahtevanje tržaškega mestnega zbora ni hotelo dovoliti, da bi se darila v ljudske šole zopet vpeljala, je mestni zbor sklenil, naj bi se otrokom mestnih šol na

koncu šolskega leta, ker že ministerstvo noče dovoliti daril, dajali spomini, obstoječi v različnih lepih bukvah. Slovesnost razdelitve daril, ali kakor so jih morali prekrstiti, spominov, imela se je vršiti prav slovesno, kot po nekdanji stari navadi, v mestni dvorani; a pozneje je bilo zaukazano, naj se ta razdelitev vrši v vsakej šoli posebej, kar se je tudi zgodilo.

V okolici pa se pričnó preskušnje še le 19. avgusta, slovesna razdelitev spominov pa bode poslednjo nedeljo meseca avgusta.

Izmed programov srednjih šol imam pred seboj onega c. k. mestne gimnazije. Na čelu ima spis prof. R. Riedl-a: „Ist der dem Tacitus gemachte Vorwurf begründet? Aphoristische Betrachtungen über die ersten 6 Bücher von Tacit. Annalen.“ — Rednih učiteljev je bilo na tem zavodu z vodjem vred 12 in 2 suplenta. Učencev je bilo 171, po narodnosti: 74 Nemcev, 55 Lahov, 30 Slovencev, 11 Grkov in 1 Francoz. 32 učencev je dobilo I. red z odliko; 114 I. red, 7 dvojko, 4 trojko; 14 pa jih more slabi red po počitnicah popraviti. Največ učencev je bilo v I. razredu (48), najmanj v V. (8). Za maturo se je oglasilo vseh 18 osmošolcev. Prestalo jo je njih 17, med njimi 4 z odliko.

Slovenščino, ktero uči znani profesor Wratschko, in ktera je le za Slovence više gimnazije obligatoričen predmet, je obiskovalo v I. oddelku 7, v II. 6, v III. 12 učencev.

Slovenske naloge, ktere so med letom učenci izdelovali, so bile: Moje počitnice. — Popotnik in učenec. — Basen, iz ktere se povzame nauk: Kakor zlato v ognji, tako se pravi prijatelji v nesreči skušajo. — Poskušnja s Cirilico. — Slogom rastu male stvari, a nesloga vse pokvari. — Ktere premembe vidimo na sadonosnih drevesih v štirih letnih časih? — Misel, da si človek, naj te povikšuje in ponižuje. — Slovenščina oživela. — Dijak svari svojega sodijaka igre s kvartami. — Mnogovrstna korist ognja (za maturo). (O programih drugih srednjih šol prihodnjič.)

Domače novice.

Ljubljana, 11. avgusta.

(G. Jurčič) nas v št. 177 „Slov. Naroda“ stavlja na laž, češ, da ni res, kar smo pisali, da ide na odpust. Zares — zmotili smo se; še le 14. t. m. bo upravni odbor „Narodne tiskarne“ o g. Jurčičevi osodi sklepal in mladostovski voditelji bodo na korist lastne stranke strastnemu prenapetju Jurčiču menda dali odpust — na veke! Novelist Jurčič v politiki, in — zajec pri bobnu! Kakor slišimo, namerava začasno vredovanje „Naroda“ prevzeti g. dr. Razlag sam in sicer brezplačno, kar je najočitneje znamenje, da list stoji na jako slabih nogah. Tudi za podlistek in za politični pregled so neki iskali novih moči, pa gospodje, pri katerih so na vrata trkali, tega posla niso hoteli sprejeti in to menda je bil poglavitni vzrok, da se vredništvo ni že spremenilo 1. avgusta. S to spremembo nekteri želé rešiti „Narodno tiskarno“, za trdno se nadjae, da se ji potem gotovo prepusti tisk Wolfovega besednjaka. Pa kakor reči zdaj stojé, ga „Narodna tiskarna“ tudi po spremembi „Narodovega“ vredništva, dokler bode „Narod“ zagovarjal mladostovensko državi in cerkvi pogubno politiko, ne bo tiskala. Sicer pa je od dr. Razlaga pričakovati zmerne možate pisave in jedrnatih člankov.

(Istina.) Profesor Wurner: Vidite dijaci! in dobro pomnite, kdor je res dober

matematik, nikdar ne more biti res dober duhovnik.

Dijaci: I no, veleumni profesor! in toraj Vi celo niste duhovnik, ker niste dober matematik.

(Znanega Prelesnika) so žandarji pred nekimi dnevi vjeli v Cesti pri Lašičah ter pripeljali ga v Ljubljano. Jim jo bo pa že kmalo zopet upihal!

(Nesreči). V soboto popoldne ob treh je utonil pod št. peterskim mostom hlapec mesarja Pavška. Peljal je jahaje konje napajat ter zabredel v kotel. Konj se je plavaje rešil, on pak v vodi zginel. Vojak polka Sachsen-Meiningen skočil je za njim, toda voda je bila narasla in kalna, in skoro je malo manjkalo, da ni sam našel smrti v Ljubljani.

Včeraj dopoldne ob enajstih pade iz odra nove hiše zraven „Maliča“ v III. nadstropji tesar Janez Drašler tako neprevideno in nesrečno na tla, da se mu je čepinja razbila. Nesrečnež je takoj svojo dušo izdihnil.

Razne reči.

— Ptujška dolina bo zbog pogostih umorov in nezasegnjenih morilcev popolnoma čelarna (unheimlich). Zopet je bila 31. julija 16letna deklica na cesti proti Vurbergi najdena oropana, oskrunjena, in prav grozovito umorjena! — Bog se usmili! Ali ni nobene pomoči zoper take peklenske pošasti, ki so vero v božjo pravico in usmiljenje do ljudi zavrgle?

— Iz Trsta, 6. avg. se nam piše: Po hudi vročini meseca julija so nastopili v zadnjem času deževni dnevi, kar polju zelo hasne. Kjer v spomladi ni slana škodvala, se nadjajo dobre „bendime“. — Pa tudi Trst ni brez nesreč. Včeraj opoldne vlila se je strašna ploha proti isterski strani, in žalibog, da je voda več žrtev tirjala; štiri osebe, ki so se na vozu peljale, je voda, ki je čez cesto v Žavljah pridrla, vzela, vsi so utonili; konja pa so pozneje še živega dobili. Govori se tudi, da je voda neko žensko, tako imenovano „Breškico“ (tako namreč imenujejo v Trstu one ženske iz Brega, ki kruh v Trst donajajo), z oslom vred vzela. Blizo sv. Jakoba pravijo, je strela udarila in ubila neko dekle, drugo pa poškodvala. Po noči pa se je zopet vlila druga strašna ploha nad sv. Ivanom, Longero, Katinaro in napravila mnogo škode potok, kateri od sv. Ivana skozi Trst teče, je tako narastel, da je voda pri „ljudskem vrtu“ obok predrla ter se po ulicah valila, in po nekterih magazinih veliko škodo napravila, in še danes zjutraj je veliko blata po mestnih ulicah ležalo.

— Novi namestnik baron Pino je v torek zvečer v Trst došel ter tudi že vodstvo deželne vlade prevzel in razne deputacije sprejel. —

— Šematizem tržaške škofije leta 1874 kaže duhovnov, „in cura animarum“ 250, od kojih jih je za Stremajerjeve groše letos prosilo okoli 150. — Med temi, ki so za te groše beračili, so neki tudi duhovni pomočniki (izjemši le dva) fare novega sv. Antona v Trstu. Velika podpora, ktero so duhovni tržaške škofije do sedaj dobivali, je znašala od 50–100 gold.

— Tržaška ekonomična kuhinja dobro napreduje; meseca julija so oddali 19,687 porcijonov, toraj 831 na dan.

— Cafova literarna zapuščina ni tako majhna in slaba, kakor bi bil marsikdo mislil, ki je bral, da se je prodala le za 10 glđ. V istini je velika in gré nekterim

gospodom še posebna hvala, da so jo vedeli za tako nizko ceno pridobiti Matici slovenski. Knjižnica Čafova pa obsega dela, ki so stala 50 do 400 goldinarjev.

— 164 očetov obsojenih. V občini Penzing poleg Dunaja je bilo 164 očetov od okrajne sodnije v Hietzingu obsojenih k 12 dnevnemu zaporu, ker na večkratno opominjanje svojih otrok v šolo niso pošiljali.

— Beračenje posebno v večjih mestih dan za dnevom raste, in nekatere babure pri tem prav dobre kupčije delajo s svojimi otroci, ktere po sili obvežejo, kakor da bi bili bolni, in si jih potem za beračenje izposojujejo. O tacem izposojevanju otrok se pripoveduje v Kolinu poleg Rena to le: „Kaj velja ta mladič za danes?“ vpraša beračica mater, ktera je tako goljufijo imela z otroci ter ravno peljala dete z obvezanim očesom. „10 grošev“ jej odgovori. „Koliko pa velja ono, z obvezano ročico in glavo?“ — „Za to dohim 13 grošev.“ „To je pa vendar premnogo, saj dohim za 15 grošev (75 kr.) celega slepca v izposojilo!“

— Strela vdarila v vlak. Minulo sredo, kakor piše Francoski list „La Decentralisation“, je udarila strela ob petih popoldne v vlak, drdravši iz Villefranche v Lijon na Francoskem. — Strela je šinila v nakladni voz, ter pobila vso kuretino, ktero so peljali seboj v kurnikih. Kondukterja je oslepila, drugim pa se ni nič zgodilo. —

— Ladije potopljene. Ne mine skoro mesec, da bi na širokem morji ladija ne butila v ladijo in sto in sto ljudi spravila ob življenje. Ravno na tistem mestu, na katerem se je vlni potopila ladija „Northfleet“, ki je trčila s španjskim parnikom, se je potopil 18. p. m. parnik „Milbank“, ki je jadral z bakrom iz Kartagene, pa tu v dugeneškem zalivu trčil s parnikom „Hankove“; 14 plavcev od „Milbanka“ — s kapitanom in glavnim krmilnikom, ter ženo kapitanovo je poginilo v valovih, 16 pa jih je bilo rešenih.

— „Napoleon Camarero“, laška ladija, je minuli mes. odplavala s 40 mornarji, 663 činskimi izseljenci, ter 800 sodi smodnika iz Makaoa. Na morju nastane zarota ter so se Činjani hoteli polastiti ladije. Po hudem boji zažgô izseljenci ladijo, ogenj pride do smodnika in z gromovitim treskom ladija zleti v zrak. Le poveljnik ladije in polovica mornarjev se je otelo v malih čolnih.

— P. Hiacint, staro-katoliški fajmošter v Genfu, se je tej službi odpovedal.

— Duhovske spremembe v Goriški nadškofiji: Č. g. Jak. Pušič, kaplan pri sv. Roku v Gorici, gre za fajmoštra v St. Peter (dell' Isonzo.)

Vabilo

v mesečni shod političnega društva „Slovenija“ v četrtek 13. avgusta 1874 ob 8. uri zvečer v čitalnični dvorani.

Vrsta razgovorov: 1. Razgovor o vžitninskem davku v Ljubljani; 2. Palacky in zadnje literarno delo njegovo; 3. razgovor o prihodnji ljubljanski volitvi za deželni zbor mesto dr. Suppana.

Razpis učiteljskih služeb:

V Kranji na 4razredni ljudski šoli služba učitelja z letno plačo 500 gl. in v Selcah nad Loko z l. pl. 400 gl. in s prostim stanovanjem.

Prošnje do 24. avgusta pri krajnem šol. svetu v Kranji in Selcah.

C. k. okrajni šolski svet v Kranji.

V Semiču na 2razredni lj. šoli služba nadučitelja z l. pl. 500 gl. z dovoljenjem sl. c. kr. dež. šol. sveta v povišanje na 600 gl. in prostim stanovanjem. Prošnje do 15. avgusta pri krajnem šol. svetu v Semiču.

C. k. okrajni šolski svet v Črnomlju.

Na Goriškem. V šolskem okraju goriške okolice razpisuje se s tem: a) Učiteljska služba v šolski občini II. vrste v Ajdovščini; b) učiteljske službe v šolskih občinah III. vrste v Biljah, Čepovanu, Gergarju, Lokavcu, Št. Petru, Št. Martinu, Zabljah, Birjah, Cerovem, Oseku, Vipoljšah, Botah in Pevmi; c) učiteljske službe IV. vrste na Vogerskem, v Kojani in v Gabrijah; d) službe učiteljic v šolskih občinah III. vrste v Kamnjah, Mirni in Solkanu; e) služba podučitelja v šolski občini II. vrste v Črničah. — Dohodki teh služeb so določeni v §§ 22, 30, 33, 36 in 39 dež. šolskz postave 10. marea 1870.

V pomanjkanju sposobnih ponudnic pod č) razpisanih služeb, namestili se bodo tudi podučitelji z l. pl. 300 gl. Učiteljica ali podučitelj v Kamnjah dobivala bo še doklado 50 gl. iz občinskih blagajnic, kateremu je določena tudi soba za stanovanje v šolski hiši. Prosilci naj vložijo svoje prošnje previdene z dokazom učiteljske sposobnosti in dosejanega službovanja najdalje do 15. avgusta t. l. pri dotičnih krajnih šolskih svetih. Prosilci, ki ne služijo v tem okraju, naj vložijo prošnje po njim predpostavljenih šolskih oblastih.

C. k. okrajni šolski svet goriške okolice v Gorici dne 8. junija 1874.

Umrli so:

3. avgusta. Janez Hönig, sedlarski otrok, 2 l., za mralico. — France Hribar, delavski otrok, 6 l., za črnimi kozami. — Katarina Rems, gostica, 50 l., umirajoča v bolnišnico prenesena.

4. avgusta. Franjo Hrovat, trgovski pomočnik, 27 l., — in Jože žl. Kleinmeyr, pisar, 56 l., oba za pljučno sušico. — Antonija Gabršek, branječev otrok, 7 m., — in Ivana Sluga, delavski otrok, 10 tednov, oba za drizgo. — Jožefa Rozmanit, za božjastjo.

5. avg. Marija Riedl, mašinista otrok, 2 m., za drizgo. — Ferd. Kočar, postreščekov otrok, 3 l., za ošpicami. — Avg. Krsnik, profesorjev otrok, 11 ur, za božjastjo. — Terezija Jabornik, mašin. ključarja žena, za krvotokom.

6. avg. France Škrjanec, delavec, 50 l., — in Anton Schubert, kondukter, 38 l., oba za pljučno sušico. — France Trtnik, fabr. del. otrok, 2 m., za božjastjo. — France Jurecič, česar, 49 l., za mrtvoudom.

Eksekutivne dražbe.

13. avgusta 3. Jož. Pirc-evo iz Ljubna (637 gl.) v Radolici; — 1. Jan. Fric-evo iz Nem. Loke (450 gl.); 1. Neže Briski jeve iz Štruncice (305 gl.) vse v Kočevji. — 3. Fr. Drobničevo iz Oblaka (1200 gl.) v Ložu. — 1. Jan. Huta-vo iz Skrila (353 gl.) v Kočevji.

14. avgusta. 3. Jož. Gerl-evo iz Harij (800 gl.) v Bistrici. — 2. Jak. Dergane-evo iz Metlike (2150 gl.) v Metliki. — 1. Štef. Mohnič-evo iz Št. Mihela (1073 gl.) v Senožečah. — 1. Terez. Rizzolli-jeve hiša in vrt (200 gl.) v Novomestu. — 1. Fil. Jak. Žorž-evo s Slapa (1070 gl.) v Vipavi.

Telegrafne denarne cene

10. avgusta.

Papirna renta 71.25. — Srebrna renta 74.75. — 1860letno državno posojilo 106.75. — Bankine akcije 974 — Kreditne akcije 243.75. — London 109 55. — Srebro 103 40. — Ces. kr. cekini —. — Napoleon 8.76 1/2.

Denarstvene cene.

7. avgusta.

Državni fond.	Denar.	Blago.
5% avstrijska papirna renta	70.55	70.65
5% renta v srebru	74.50	74.60
Srečke (lozi) 1854. l.	99.25	99.75
„ „ 1860. l. celi.	107.—	107.50
„ „ 1860. l. petinke	111.—	112.—
Premijski listi 1864. l.	134.—	134.50
Zemljiščine odveznice.		
Štajarske po 5%	93.50	94.—
Krajske, koroške in primorske po 5%	86.50	—.
Ogerske po 5%	78.—	78.50
Hrvaške in slavonske po 5%	79.—	78.—
Sedinogradske po 5%	75.25	75.75
Delnice (akcije).		
Nacionalne banke	972	974
Unionske banke	122 75	123.—
Kreditne akcije	243.—	243.75
Nižoavstr. eskomptne družbe	905.—	915.—
Anglo-avstr. banke	155 —	155 25

Srečke (lozi).		
Kreditne po 100 gl. a. v.	160.—	160.50
Tržaške „ 100 „ k. d.	106.—	106.50
„ 50 „ „ „	52.—	54.—
Budenske „ 40 gl. a. v.	25.—	25.50
Salmove „ 40 „ „ „	31.—	32.50
Palfi-jeve „ 40 „ „ „	25.50	26.50
Clary-jeve „ 40 „ „ „	23.50	24.50
St. Genois „ 40 „ „ „	24.—	25.—
Windischgrätz-ove „ 20 „ „ „	18.50	19.50
Waldstein-ove „ 40 „ „ „	—.	—.
Srebro in zlato.		
Ces. cekini	5.23	5.24
Napoleonsd'or	8.81	8.82
Srebro	103.50	103.75

Podpisani se počasti p. n. občinstvu naznaniti, da je v Ljubljani pri gosp.

Ludoviku Marchetti-ju

(na Starem trgu št. 163)

odprl zalogo z

oljnatimi barvami tiskanih podob.

Podobe z okvirom vred se dajo po muštru brez napak, če se kaka napaka ali poškodovanje podobe naznani v 8 dneh, se tudi brez ugovora zamenj za drugo. Da pa lahko vsak omisli si take podobe, se dajo tudi na 8mesečne obroke.

(39—3) Ferdinand Rudl.

Oznanilo.

Podpisani se usója uljudno oznanjati, da je kupil

lekarnico „pri zlatem orlu“ v Ljubljani

(pred čevljarskim mostom, tik judovske ulice)

in po odloku sl. c. kr. deželne vlade ddto. 5. dne t. m., št. 4200, dobil potrebno obrtno dovoljenje.

Opiraje se na skoro 20letne izkušnje, katere sem pridobil si pri farmacevitičnem poslu v različnih kronoyinah našega cesarstva, posebno poslednjih 6 let kot provisor ene najimenitnejših lekarnic dunajskih, drznem se zagotavljati, da mi je moči vstreci vsaki tirjatvi gospodov zdravnikov i p. i. občinstva.

Z vsem spoštovanjem

Josef Svoboda.

V Ljubljani, 23. julija 1874.

(38—3)